Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

B8-0579/2017

24.10.2017

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o potírání sexuálního obtěžování a zneužívání v EU
(2017/2897(RSP))

Malin Björk, Marina Albiol Guzmán, Patrick Le Hyaric, Josu Juaristi Abaunz, Marie-Christine Vergiat, Marie-Pierre Vieu, Ángela Vallina, Kateřina Konečná, Jiří Maštálka, Stelios Kouloglou, Paloma López Bermejo, Lola Sánchez Caldentey, Tania González Peñas, Estefanía Torres Martínez, Xabier Benito Ziluaga, Miguel Urbán Crespo, Eleonora Forenza, Sabine Lösing, Stefan Eck, Martina Anderson, Lynn Boylan, Matt Carthy, Liadh Ní Riada, Neoklis Sylikiotis
za skupinu GUE/NGL

B8-0579/2017

Usnesení Evropského parlamentu o potírání sexuálního obtěžování a zneužívání v EU (2017/2897(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, která byla otevřena k podpisu dne 11. května 2011 v Istanbulu (dále jen „Istanbulská úmluva“),

– s ohledem na články 2 a 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU),

– s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména na články 8, 19, 157, 216 a čl. 218 odst. 6 druhý pododstavec písm. a) této smlouvy,

– s ohledem na články 21, 23, 24, 25 a 26 Listiny základních práv Evropské unie,

– s ohledem na Pekingskou deklaraci a akční platformu přijaté na čtvrté světové konferenci o ženách dne 15. září 1995 a na následující výsledné dokumenty přijaté na zvláštních zasedáních OSN Peking + 5 (2000), Peking + 10 (2005), Peking + 15 (2010) a Peking + 20 (2015) a na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) a opční protokol k této úmluvě,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 20. září 2001 o obtěžování na pracovišti[1], ze dne 26. listopadu 2009 o odstranění násilí páchaného na ženách[2], ze dne 5. dubna 2011 o prioritách a základních rysech nového rámce politiky EU pro boj proti násilí páchanému na ženách[3], ze dne 15. prosince 2011 o přezkumu evropské strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012 v polovině období[4], ze dne 25. února 2014 obsahující doporučení Komisi o boji proti násilí páchanému na ženách[5] a připojené posouzení evropské přidané hodnoty z listopadu 2013, ze dne 24. listopadu 2016 o přistoupení EU k Istanbulské úmluvě o prevenci a potírání násilí vůči ženám[6] a ze dne 12. září 2017 o návrhu rozhodnutí Rady o uzavření, jménem Evropské unie, Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí[7],

– s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 3. prosince 2015 s názvem „Strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů v letech 2016–2019“ (SWD(2015)0278),

– s ohledem na prohlášení trojice předsednictví EU (Estonsko, Bulharsko a Rakousko) ze dne 19. července 2017 o rovnosti žen a mužů,

– s ohledem na směrnici 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální

[1] Úř. věst. C 77 E, 28.3.2002, s. 138.
[2] Úř. věst. C 285 E, 21.10.2010, s. 53.
[3] Úř. věst. C 296 E, 2.10.2012, s. 26.
[4] Úř. věst. C 168E, 14.6.2013, s. 102.
[5] Přijaté texty, P7_TA(2014)0126.
[6] Přijaté texty, P8_TA(2016)0451.
[7] Přijaté texty, P8_TA(2017)0329.

pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV[1],

– s ohledem na směrnici 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu[2] a na nařízení (EU) č. 606/2013 ze dne 12. června 2013 o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech[3],

– s ohledem na směrnici 2006/54/ES o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání[4] a směrnici 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování[5], které definují obtěžování a sexuální obtěžování a odsuzují je,

– s ohledem na svá usnesení ze dne 14. března 2017 o rovnosti žen a mužů v Evropské unii v letech 2014–2015[6] a ze dne 10. března 2015 o pokroku v oblasti rovnosti žen a mužů v Evropské unii v roce 2013[7],

– s ohledem na článek 12a služebního řádu,

– s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 26. dubna 2006 o politice v oblasti ochrany lidské důstojnosti a boje proti psychickému a sexuálnímu obtěžování v Komisi,

– s ohledem na příručku pro poslance Evropského parlamentu nazvanou „Nulové obtěžování na pracovišti“ a na akční plán správních útvarů Parlamentu zabývající se tímto klíčovým tématem,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů je základní hodnotou EU; vzhledem k tomu, že právo na rovné zacházení a nediskriminaci je základním právem, které je zakotveno ve Smlouvách a v Listině základních práv a mělo by být plně dodržováno, prosazováno a uplatňováno v právních předpisech, v praxi, v soudních rozhodnutích i v každodenním životě;

B. vzhledem k tomu, že podle indexu rovnosti žen a mužů pro rok 2017 mají všechny členské státy k dosažení rovnosti žen a mužů daleko a pokrok je pomalý; vzhledem k tomu, že násilí na základě pohlaví je příčinou i následkem nerovností mezi ženami a muži;

C. vzhledem k tomu, že „sexuálním obtěžováním“ se rozumí chování sexuální povahy, které osoba, jíž je určeno, považuje za nežádoucí a jehož účelem nebo následkem je uvedené osobě ublížit nebo vytvořit atmosféru zastrašování a prostředí, které je vůči uvedené osobě nepřátelské, útočné nebo rušivé; vzhledem k tomu, že sexuální

[1] Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57.
[2] Úř. věst. L 338, 21.12.2011, s. 2.
[3] Úř. věst. L 181, 29.6.2013, s. 4.
[4] Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23.
[5] Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37.
[6] Přijaté texty, P8_TA(2017)0073.
[7] Přijaté texty, P8_TA(2015)0050.

obtěžování má být považováno za diskriminaci založenou na pohlaví; vzhledem k tomu, že sexuální obtěžování může být ojedinělým činem nebo soustavným chováním;

D. vzhledem k tomu, že ženy v Evropské unii nejsou vůči násilí páchanému muži a sexuálnímu obtěžování a zneužívání chráněny stejnou měrou kvůli odlišným politikám a právním předpisům v jednotlivých členských státech; vzhledem k tomu, že soudní systémy neposkytují ženám dostatečnou podporu;

E. vzhledem k tomu, že sexuální násilí a obtěžování na pracovišti je otázkou zdraví a bezpečnosti a tímto způsobem je zapotřebí k nim přistupovat a usilovat o jejich prevenci;

F. vzhledem k tomu, že sexuální násilí a obtěžování nelze odstranit jediným zásahem, avšak kombinací různých činností v oblasti infrastruktury, právní úpravy, soudnictví, represivních složek, vzdělávání, zdravotnictví a jiných služeb lze významně omezit jejich počet případů a zmírnit jejich důsledky;

G. vzhledem k tomu, že zpráva Agentury Evropské unie pro základní práva z března 2014 nazvaná „Násilí na ženách: průzkum napříč EU“ dokládá, že každá desátá žena byla vystavena sexuálnímu obtěžování nebo pronásledování s využitím nových technologií a že sexuálnímu obtěžování čelilo 75 % žen ve vyšších rozhodovacích pozicích; vzhledem k tomu, že s ohledem na výše uvedené skutečnosti není před násilím páchaným na základě pohlaví v bezpečí žádná žena nebo dívka, bez ohledu na její věk či životní postavení;

H. vzhledem k tomu, že sexuální obtěžování a zneužívání, jež páchají převážně muži na ženách, představuje v celé Evropě a ve světě strukturální a široce rozšířený problém a je jevem zahrnujícím oběti a pachatele bez ohledu na věk a vzdělání, příjmy nebo společenské postavení, který souvisí s nerovnoměrným rozdělením moci mezi ženami a muži v naší společnosti;

I. vzhledem k tomu, že násilí na ženách, včetně sexuálního obtěžování a zneužívání, je příliš snadno tolerováno; vzhledem k tomu, že se ve skutečnosti jedná o systémové porušení základních práv a závažný trestný čin, který musí být jako takový potrestán; vzhledem k tomu, že beztrestnost musí skončit, a to zajištěním toho, že pachatelé budou trestně stíháni a že se ženám a dívkám, které se staly obětí násilí, dostane odpovídající podpory a uznání ze strany soudního systému, aby se přerušil začarovaný kruh mlčení a samoty, v němž se oběti násilí nacházejí;

J. vzhledem k tomu, že pachatelé násilí na základě pohlaví jsou své oběti často již známi, a vzhledem k tomu, že oběť je mnohdy v pozici závislosti, což zvyšuje její strach toto násilí ohlásit;

K. vzhledem k tomu, že genderové stereotypy a sexismus, včetně nenávistných sexistických projevů, k nimž dochází na celém světě na internetu i mimo něj, jakož i ve veřejném i soukromém životě, jsou základní příčinou všech podob násilí páchaného na ženách;

L. vzhledem k tomu, že Istanbulskou úmluvu podepsaly všechny členské státy, ale jen patnáct ji ratifikovalo; vzhledem k tomu, že přistoupení EU k této úmluvě nezbavuje

členské státy povinnosti ratifikovat ji na vnitrostátní úrovni;

M. vzhledem k tomu, že článek 40 Istanbulské úmluvy stanoví, že „smluvní strany přijmou nezbytná legislativní nebo jiná opatření k zajištění, aby jakákoli forma nežádoucího verbálního, neverbálního nebo fyzického jednání sexuální povahy, které má za účel nebo za následek narušení důstojnosti osoby, zejména při vytváření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážejícího prostředí, podléhala trestním nebo jiným právním sankcím“;

N. vzhledem k tomu, že v celé Evropské unii je běžné násilí a sexuální obtěžování na veřejných prostranstvích;

O. vzhledem k tomu, že násilí a obtěžování v politickém životě se neúměrně zaměřuje na ženy kvůli jejich pohlaví;

P. vzhledem k tomu, že takovéto násilí je porušením lidských práv a základních svobod, včetně povinnosti zajistit, aby se ženy mohly svobodně podílet na politickém zastoupení; vzhledem k tomu, že tyto svobody jsou zakotveny v mezinárodních dohodách, jako je Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), Pekingská akční platforma a cíle udržitelného rozvoje;

Q. vzhledem k tomu, že z průzkumu Meziparlamentní unie (IPU) vyplynulo, že mezi ženami působícími v politickém životě v celém světě, včetně 15 evropských zemí, má 81,8 % dotázaných ve všech zemích a regionech zkušenost s psychickým násilím a 65,5 % bylo během svého volebního období několikrát nebo často vystaveno ponižujícím sexistickým poznámkám;

R. vzhledem k tomu, že sexuální obtěžování je definováno v článku 12a služebního řádu;

S. vzhledem k tomu, že ve většině vnitrostátních parlamentů v EU chybějí aktivní opatření za účelem boje proti sexuálnímu obtěžování a sexuálnímu zneužívání na pracovišti; vzhledem k tomu, že Evropský parlament ustavil zvláštní poradní výbor, který řeší stížnosti ohledně obtěžování mezi akreditovanými parlamentními asistenty a poslanci, zatímco poradní výbor zabývající se stížnostmi na obtěžování a prevencí obtěžování na pracovišti řeší jiné formální postupy týkající se pracovníků správních útvarů Parlamentu a politických skupin;

Nulová tolerance sexuálního obtěžování a zneužívání v EU

1. odsuzuje veškeré formy násilí páchaného na ženách a vyjadřuje politování nad skutečností, že jsou ženy a dívky často vystaveny sexuálnímu obtěžování a sexuálnímu zneužívání, které představuje závažné porušení jejich lidských práv a důstojnosti;

2. důrazně podporuje všechny ženy a dívky, které se podílejí na kampani #MeToo (#JáTaké), zvláště ty, které označily pachatele;

3. opakuje svou výzvu, aby Komise předložila komplexní strategii EU zaměřenou proti všem formám násilí na základě pohlaví, včetně sexuálního obtěžování a sexuálního

zneužívání žen a dívek;

4. vyzývá k zavedení nástroje trestního práva v podobě směrnice proti násilí na základě pohlaví, včetně sexuálního obtěžování a sexuálního zneužívání, a k zavedení opatření s cílem řešit tzv. rámec „šesti P“ týkající se sexuálního obtěžování a sexuálního zneužívání žen (policy, prevention, protection, prosecution, provision and partnership – politika, prevence, péče, postih, pomoc a partnerství); žádá členské státy, aby zajistily, aby byli pachatelé trestáni podle závažnosti trestného činu, žádá členské státy, aby projevily náležitou péči a aby zaznamenávaly a vyšetřovaly veškeré formy násilí na základě pohlaví, včetně trestných činů sexuálního obtěžování, s cílem podněcovat veřejné odsouzení a vypracování plánů s cílem vyvinout zvláštní vyšetřovací postupy pro pracovníky policie a zdravotnictví tak, aby zabezpečily důkazy o sexuálním obtěžování a sexuálním zneužívání;

5. připomíná, že k sexuálnímu obtěžování může docházet v různé podobě (fyzické, verbální, písemné nebo jiné) a že může zahrnovat osoby opačného nebo stejného pohlaví; vzhledem k tomu, že za sexuální obtěžování lze považovat celou řadu různých typů chování, například: přísliby nějakého druhu odměny (kariérní postup apod.) výměnou za sexuální služby, nebo vyhrožování odvetou, pokud budou tyto žádosti odmítnuty; opakované hrubé nebo sugestivní poznámky nebo sexuální narážky; používání vulgárního a obscénního jazyka a gestikulace; opakované a přehnané komplimenty o vzhledu kolegyně či kolegy; fyzický kontakt, otírání se o někoho, štípání nebo úmyslné nežádoucí polibky; projevy voyeurismu nebo exhibicionismu; používání pornografického materiálu;

6. vyzývá členské státy, aby postihovaly sexuální obtěžování a sexuální zneužívání ve všech podobách a aby se plně zavázaly k zajištění toho, aby bylo účinně eliminováno; tento postup zahrnuje, avšak nikoli výhradně: kriminalizaci sexuálního obtěžování na veřejných místech, v politickém životě a na pracovišti; provádění osvětových kampaní o právech obětí sexuálního obtěžování a šikany; školení policie a členů trestního soudnictví o právech obětí a prosazování stanoveného protokolu na podporu obětí a vyšetřování případů sexuálního obtěžování a šikany; zajištění bezplatného právního poradenství a podpory obětem, které se obracejí na soud;

7. vyzývá Komisi, aby aktivně prosazovala změnu v postojích a chování a aby potírala sexismus a stereotypní role žen a mužů včetně prosazování genderově neutrálního jazyka, aby vyvíjela společné úsilí s cílem řešit klíčovou úlohu médií a reklamy v této oblasti a aby podporovala každého, včetně mužů a chlapců, v tom, aby se aktivně podílel na předcházení veškerým formám násilí;

8. vyzývá členské státy, aby do svých vzdělávacích systémů povinně zahrnuly zvyšování povědomí o souhlasu s pohlavním stykem a o sexuálním obtěžování;

9. vyzývá Komisi, aby iniciovala dialog se sdělovacími prostředky a aby se na něm podílela s cílem se zaměřit na odpovědnost sdělovacích prostředků za poskytování objektivních informací o sexuálním násilí a obtěžování ve veřejných prostorách, na pracovišti a kdekoli jinde, a aby je vybízela k prosazování osvětových kampaní a k práci s občanskou společností při potírání násilí páchaného na ženách;

10. vyzývá členské státy, aby vymáhaly stávající směrnice EU v této věci, zejména směrnici

2006/54/ES o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání a směrnici 2004/113/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, které definují a odsuzují obtěžování a sexuální obtěžování, a aby vyčlenila odpovídající finanční a lidské zdroje na prevenci a potírání násilí, sexuálního obtěžování a sexuálního zneužívání, posílení postavení žen a dívek, ochranu obětí a umožnění jejich odškodnění;

11. vyzývá členské státy, aby plně prováděly směrnici 2011/99/EU o evropském ochranném příkazu, nařízení (EU) č. 606/2013 o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech a směrnici 2012/29/EU o ochraně obětí; vyzývá Komisi, aby vydala svou zprávu o provádění, která měla být předložena k 1. lednu 2016;

12. žádá Komisi, aby přepracovala platné rámcové rozhodnutí EU o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva, tak aby zahrnovalo sexismus, trestné činy páchané na základě předsudků a podněcování k nenávisti z důvodu sexuální orientace, genderové identity a pohlavních znaků;

13. vyzývá Komisi, aby zlepšila shromažďování srovnatelných a rozčleněných údajů o násilí na základě pohlaví na úrovni EU;

Sexuální obtěžování v parlamentech, včetně Evropského parlamentu

14. vyzývá členské státy, aby přezkoumaly situaci týkající se sexuálního obtěžování a zneužívání, aby přijaly aktivní opatření k jeho potírání ve svých vnitrostátních parlamentech a aby prováděly a odpovídajícím způsobem vymáhaly politiku zaměřenou na úctu a důstojnost při práci pro volené zástupce a zaměstnance; vyzývá k monitorování provádění této politiky;

15. vyzývá členské státy, aby poskytovaly ochrannou podporu poslancům jednajícím s veřejností, zvláště těm, kteří mají zkušenost se sexuálním zneužíváním a s výhrůžkami násilím na základě pohlaví, mimo jiné on-line;

16. vyzývá ke svolání výboru nezávislých odborníků s mandátem k přezkoumání situace, pokud jde o sexuální obtěžování a zneužívání v Evropském parlamentu;

17. naléhavě vyzývá Evropský parlament, aby uznal, že sexuální obtěžování a sexuální zneužívání v Parlamentu je trestným činem v případech, kdy oběť nesouhlasila, a to s cílem zajistit, aby tyto trestné činy automaticky vedly k trestnímu stíhání;

18. vyzývá Evropský parlament, aby přezkoumal a posílil fungování poradního výboru, který se zabývá stížnostmi ohledně obtěžování mezi akreditovanými parlamentními asistenty a poslanci Evropského parlamentu; a také k posílení poradního výboru zabývajícího se obtěžováním a jeho prevencí s cílem posílit jeho pozitivní opatření a zabránit střetům zájmu, pokud jde o členy těchto důležitých výborových struktur, a k vytvoření zvláštního výboru pro otázky sexuálního obtěžování, který zahrne právního poradce a zdravotnické pracovníky, s cílem vyšetřovat formální případy, vést důvěrný rejstřík případů, k nimž došlo, a uplatňovat nejvhodnější prostředky k zajištění nulové tolerance na všech úrovních Parlamentu;

19. vyzývá Evropský parlament, aby plně podporoval oběti oznamující případy v Evropském parlamentu a/nebo s místní policií, s cílem aktivovat v případě potřeby nouzovou ochranu nebo ochranná opatření a plně provádět článek 12a služebního řádu a zároveň zajistit, aby byly případy náležitě prošetřeny a aby byla přijata disciplinární opatření;

20. vyzývá Evropský parlament, aby zajistil provádění důrazného a účinného akčního plánu v zájmu prevence a podpory i povinného školení všech zaměstnanců a poslanců ohledně úcty a důstojnosti při práci, aby se tak zajistilo, že se přístup nulové tolerance stane normou; je rozhodnut se plně zapojit do osvětových kampaní se všemi poslanci a správními útvary, se zvláštním zaměřením na skupiny v nejzranitelnějším postavení, jako jsou stážisté, akreditovaní parlamentní asistenti (APA) a smluvní zaměstnanci, a s cílem vytvořit institucionální síť důvěrných poradců, kteří budou poskytovat podporu a poradenství obětem tak, jak se to již provádí v Komisi;

o

o o

21. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Evropskému parlamentu, vnitrostátním parlamentům a vládám členských států, Radě, Komisi a Parlamentnímu shromáždění Rady Evropy.